

Les festes majors a L'Hospitalet

Barris Centre i Sant Josep

Ajuntament de L'Hospitalet

L'Hospitalet, abril de 1999

Les festes majors a L'Hospitalet. Barris Centre i Sant Josep

Agustí G. Larios i Carles Santacana
Centre d'Estudis de L'Hospitalet

Edició:

Ajuntament de L'Hospitalet

Agraïments:

Agraïm el suport i la col·laboració de totes les entitats que han facilitat informació per a aquest treball: el Centre Catòlic, el Casino del Centre, la Comissió de Festes del Centre i la Comissió de Festes de Sant Josep. Especialment, hem de donar les gràcies per l'ajut i les facilitats en la recerca de les il·lustracions a Joan Costa, Lluís Abarca, Josep Bonastre, Josep Calvis, Carme Alzaga, Joan Trias, Joan Noguera, Joan Garcia Gussinyé, senyor Rojilla, família Sanfeliu, família Perelló, *El Tot Comunicació* i l'Arxiu Històric de L'Hospitalet.

Fotografia coberta:

Bateig dels gegants nous a la festa major del 1962. Font: *BIM*, núm. 34.
Fotògraf: Company.

Disseny i producció:

Direcció Tècnica de Comunicació i Imatge

Impressió:

SICANE S.L.

Dipòsit legal:

B-13834-99

Ajuntament de L'Hospitalet

Regidoria Districte I Centre i Sant Josep
Rambla de Just Oliveras, 23
08901 L'Hospitalet
Telèfon 93 337 70 55

Centre d'Estudis de L'Hospitalet

Carrer Major, 54, 1r
08901 L'Hospitalet
Telèfon 93 338 60 91

Sumari

Presentació

Introducció

1. El fenomen festiu en una societat agrària	13
Les festes de Sant Roc	13
Les descripcions del Baró de Maldà	17
2. Les festes d'un poble en transformació	27
El cicle festiu	27
La festa major tradicional	31
La incorporació de novetats	36
L'associacionisme i els nous organitzadors	39
3. Les festes en una societat de masses	47
Festa major o festa de barri	50
El fet festiu i la política: L'etapa republicana	52
4. La festa durant la llarga postguerra	63
L'inici de la programació municipal i la dècada dels cinquanta	73
5. Els anys seixanta: Cap a la decadència	89
Comença la festa a Sant Josep	96
Cap a la desaparició	96
6. La recuperació de la festa democràtica	113
La recuperació de les festes a Sant Josep	134
Notes	151
Bibliografia	155

Amb el títol de *Les festes majors de L'Hospitalet. Barris Centre i Sant Josep*, aquesta publicació ens proposa una innovadora aproximació a la història d'aquests dos populars barris de la ciutat a través de com els ciutadans i les ciutadanes han viscut les festes de la col·lectivitat.

Unes manifestacions festives i lúdiques que han tingut al llarg dels anys una gran varietat i riquesa de matissos. En aquest sentit, les festes majors són un bon reflex i síntesi de la societat que les fa possible i han evolucionat al mateix temps que les necessitats i, també, les inquietuds de la població.

La festa, a més, representa per definició una alteració de les normes, del dia a dia, de la quotidianitat. Així, aquest documentat treball realitzat pel Centre d'Estudis de L'Hospitalet ens permet accedir a aspectes de la nostra memòria col·lectiva poc coneguts i contribueix a la recuperació de la cultura i de la identitat de la nostra ciutat.

Estic segur que tots plegats gaudirem amb la seva lectura.

Celestino Corbacho i Chaves
Alcalde de la Ciutat

Presentació

Les festes majors a L'Hospitalet. Barris Centre i Sant Josep. Quan llegeixin aquest títol, les persones més grans recordaran unes festes majors ben diferents a les que ara es fan. Molts costums han anat canviant tan ràpidament com s'ha anat transformant el context social i polític.

Calia un llibre com aquest que recollís la trajectòria de les festes majors als barris Centre i Sant Josep per conèixer més bé la nostra història, la nostra ciutat, la nostra gent.

Tots hem viscut la festa major del nostre barri, però quan hem volgut saber una mica més ens hem adonat que hi havia pocs documents històrics que ens en parlessin, i trobar una publicació ha estat impossible. D'aquí va néixer la necessitat d'escriure aquest llibre.

El Centre d'Estudis de L'Hospitalet ha fet una recerca molt laboriosa. Ara, un cop presentat el llibre, de segur que descobrirem esdeveniments i anècdotes que ens sorprendran. Amb aquesta edició no està tot dit, però m'agradaria que ens ajudés especialment als hospitalencs i hospitalenques, i en general a tots els estudiosos de la història, a entendre millor l'evolució que ha sofert la nostra ciutat, perquè també a través de l'estudi de les festes majors s'evidencia el sentiment de tot un poble.

Després de tres anys de treball intens, la fita que ens havíem proposat es veu aconplerta amb la presentació d'aquest llibre dins de les Festes de Primavera i de la diada de Sant Jordi.

Alfons Bonals i Florit

Regidor del Districte I (Barris del Centre i Sant Josep)

Introducció

L'àmbit festiu ha estat tradicionalment poc tractat pels historiadors. Normalment la major part de les informacions i anàlisis sobre aquest fet lúdic prové del treball dels folkloristes i els interessats en l'anomenada cultura popular. Tanmateix, és evident que la festa, i en concret la festa major, és un producte de les diverses formes de societat que els humans ens hem donat. És, per tant, un producte social. I, en aquest sentit, la història, interessada per explicar el com i el perquè de la societat, hi ha d'estar interessada. I hi està des de fa uns anys, sobretot quan la identificació entre el mot *història* i els fets polítics i/o econòmics ha deixat pas a una concepció de la història molt més complexa, en què les mentalitats, les diverses formes de cultura, les expressions religioses, etc., han entrat definitivament a formar part del nostre objecte d'estudi.

Perdoneu aquesta petita digressió, però la creiem necessària per explicar l'objectiu d'aquest treball. El propòsit fonamental ha estat oferir una visió general que expliqui com la festa major del que avui coneixem com els barris Centre i Sant Josep de L'Hospitalet van anar evolucionant. Com era aquesta festa major? Per a qui era? Com va canviar? Com hi van incidir els canvis socials? I els polítics? Per això, com que el nostre objectiu és documentar el que va succeir i, sobretot, trobar-hi explicacions, hem posat l'accent a estudiar la festa des de dins i cap enfora, és a dir, en els diversos contextos socials en què es manifesta, perquè òbviament la festa transmet uns determinats valors, i aquests no poden ser, ni sempre ni per a tothom, els mateixos.

La festa major, on es converteixen en ritus molts dels valors socials establerts, és un fenomen complex que es manifesta mostrant diferents facetes. Té una dimensió religiosa, que evidencia el sentiment de religiositat de la gent; fa palesa la vinculació amb el marc natural, a través de la relació de la gent amb el seu entorn; té una dimensió d'articulació de la comunitat, com a element identificador de la col·lectivitat; i, també, mostra una dimensió de rauxa, en la mesura que la festa pot actuar com a vàlvula d'escapament a la pressió de les contradiccions socials.

Però, també, la festa major és sobretot tradició, amb activitats que es repeteixen ritualment. Tanmateix, sempre arriba el moment en què la festa es posa al dia, es mostra sensible a noves inquietuds i, en

definitiva, esdevé un fet social dinàmic que evoluciona vinculat a un context que tampoc no és estàtic. Hi escau, doncs, historiar la festa i els autors, a la recerca sempre de les novetats del tema estudiat, i ho hem fet posant l'accent en els canvis, en l'explicació de les mutacions de la festa i en les seves causes.

El llibre que teniu a les mans, que, com s'ha dit, pretén acostar una visió global de la festa major en la seva evolució, s'estructura en sis grans blocs que es corresponen amb sis etapes ben diferenciades. En el capítol que obre el llibre, «El fenomen festiu en una societat agrària», es fa una aproximació a la festa major, o de Sant Roc, en el període comprès entre la seva creació, al segle XVI, fins a mitjan segle XIX. A partir d'aquest moment, tant L'Hospitalet com la seva festa major s'endinsen en un període de modificacions notables, que és tractat al capítol «Les festes d'un poble en transformació». Amb tot plegat, a l'inici del segle XX s'albira una nova fesomia general, el principal tret característic de la qual va ser la massificació social en tots els seus vessants, inclòs el festiu, que constitueix el gruix del capítol tercer, «Les festes en una societat de masses». Després del trencament que va suposar la guerra civil, tal com es descriu al capítol «La festa durant la llarga postguerra», la festa es va haver de desenvolupar en unes circumstàncies força adverses durant les dues primeres dècades del franquisme. Tot plegat, la decadència de la festa major com a tal és abordada al capítol sisè, «Els anys seixanta: Cap a la decadència», en el que constitueix un període de transició cap el que constitueix la darrera etapa de la festa als barris Centre i Sant Josep, en el marc democràtic dels últims anys —«La recuperació de la festa democràtica».

Per dur a terme aquest treball hem fet una feina de recerca documental, tan exhaustiva com ha estat possible, que ha tingut com a punt de partida el material que el 1987 va recollir un equip del Centre d'Estudis de L'Hospitalet, tasca que al llarg d'aquests darrers anys s'ha anat completant i que avui es pot consultar al nostre servei de BABEL'H. La documentació que hem aconseguit aplegar és força important, sobretot la sèrie de programes festius, tot i que en la redacció d'aquest llibre només n'apareixen breus anotacions, ja que hem intentat no enfarfegar el lector amb informacions que podrien ser massa repetitives.

Finalment, voldríem deixar constància que considerem aquest treball una primera fita en un procés tot just encetat. Les festes majors de L'Hospitalet esperen encara que algú emprengui una recerca àmplia, que ens ajudaria a entendre millor la diversitat de la nostra ciutat, de la qual aquest treball podria ser una modesta aportació.

No seria just finalitzar aquesta introducció sense agrair l'ajut

de persones com Joan Noguera, Joan Garcia Gussinyè, Josep Calvis, Carme Alzaga, Lluís Abarca, Joan Costa, Joan Trias i Josep Bonastre, que ens han facilitat informacions i material d'interès, i sobretot el seu temps. I tampoc no podem oblidar la confiança dipositada pel regidor del districte I, el senyor Alfons Bonals, que va confiar aquest treball al Centre d'Estudis de L'Hospitalet.

Agustí G. Larios i Carles Santacana

Centre d'Estudis de L'Hospitalet